

Justitiedepartementet
Enheten för migrationsrätt

Kompletterande bestämmelser till utträdesavtalet mellan Förenade kungariket och EU i fråga om medborgarnas rättigheter, Ju2020/00608/L7

Pensionsmyndigheten tillstyrker förslagen i promemorian och redogör nedan för vissa konsekvenser av dessa i den mån de påverkar Pensionsmyndigheten och dess handläggning.

I den nu aktuella promemorian lämnas förslag på åtgärder för att säkerställa att brittiska medborgare och deras familjemedlemmar som före Förenade kungarikets utträde hade rätt att vistas och arbeta i Sverige, har fortsatta möjligheter att vistas och arbeta i Sverige efter utgången av utträdes övergångsperiod. Utträdesavtalet¹ reglerar bland annat brittiska medborgares och unionsmedborgares rättigheter och deras möjlighet att lagligen vistas i medlemsstater och Förenade kungariket. Utträdesavtalet, som är direkt tillämpligt i Sverige, kompletteras nu i vissa avseenden med svenska regler. Utan utträdesavtalet och nu förslagna svenska regler är brittiska medborgare som är bosatta i Sverige hänvisade till regelverket för tredjelandsmedborgare.

För att omfattas av socialförsäkringsskyddet ska en person vara försäkrad enligt socialförsäkringsbalken. För att vara försäkrad för bosättningsbaserade förmåner krävs att en person uppfyller kravet i fråga om bosättning och övriga villkor som gäller för bosättningsbaserade förmåner enligt 5 kap. socialförsäkringsbalken. Bedömningen av om en person kan anses bosatt i Sverige i socialförsäkringsbalkens mening är beroende av om en person vistas lagligen i landet,² men för närvarande finns det i svensk lagstiftning inget krav på uppehållsrätt enligt 3 a kap. utlänningslagen (2005:716) för att en person ska anses bosatt och få tillgång till de svenska sociala trygghetssystemen avseende bosättningsbaserade förmåner.³ Genom utträdesavtalets bestämmelser om laglig vistelse i form av *uppehållsstatus* införs en ny grund för laglig vistelse. Inte heller denna föreslås vara ett krav för att anses bosatt i Sverige i socialförsäkringsbalkens mening.

Formell ansökan om uppehållsstatus

Enligt utträdesavtalet får medlemsstater kräva att unionsmedborgare och medborgare i Förenade kungariket samt deras familjemedlemmar ansöker om uppehållsstatus, vilket ger rättigheter som följer av utträdesavtalet. Medlemsstater kan också välja att inte ha ett sådant formellt förfarande. Enskilda personer i dessa länder har då ändå rätt att, under förutsättning att de uppfyller kraven för uppehållsrätt, få en upphållshandling med en förklaring att handlingen har utfärdats i enlighet med utträdesavtalet. Sverige har valt ett formellt förfarande med ansökan om uppehållsstatus, beslut om

¹ EUT L 29, 31.1.2020

² Se t.ex. HFD 2016 ref. 43.

³ Se t.ex. HFD 2014 not. 20.

uppehållsstatus samt uppehållstillståndskort som anger om innehavaren har uppehållsrätt eller permanent uppehållsrätt.

Pensionsmyndigheten bedömer att ett formellt förfarande enligt ovan ger en tydlighet för myndigheter angående enskilda personers status av laglig vistelse i Sverige. Risken för att olika myndigheter gör olika bedömningar av om en person kan anses bosatt i Sverige minskar därmed.

Tidsfrist för ansökan om uppehållsstatus

Utträdesavtalet ger en tidsfrist på sex månader från övergångsperiodens slut, det vill säga i nuläget från och med den 1 januari 2021, inom vilken personer ska ha möjlighet att ansöka om *uppehållsstatus*. I det nu aktuella författningsförslaget utökas tidsfristen till sammanlagt nio månader, det vill säga till och med den 30 september 2021. Under Migrationsverkets prövning av en sådan ansökan kan de berörda brittiska medborgarna och deras familjemedlemmar fortsätta att vistas lagligt i Sverige även under ansökningsperioden.

Pensionsmyndigheten behöver under den aktuella perioden utreda om brittiska medborgare som är bosatta i Sverige och uppbär bosättningsbaserad förmån, uppfyller kraven för laglig vistelse och fortsatt kan bedömas som försäkrade för bosättningsbaserade förmåner. En period på nio månader bedöms skälig för att myndigheten ska kunna utreda de uppskattningsvis 613 personer som är aktuella.

Direktåtkomst av uppgifter hos Migrationsverket

Av särskilt intresse för Pensionsmyndigheten är det förslag på ändring i utlänningsförordningen (2006:97)⁴ som innebär att Försäkringskassan och Pensionsmyndigheten har direktåtkomst till uppgifter om enskilda hos Migrationsverket som gäller uppehållsstatus, dag för ansökan och beslut om uppehållsstatus samt uppgift om period där bevis om uppehållsstatus har beviljats.

Pensionsmyndigheten bedömer att den nya möjligheten till direktåtkomst gällande den nya statusen *uppehållsstatus* på ett tillfredställande sätt kommer att stödja myndighetens arbete med att utreda laglig vistelse som en del av utredningen om rätt till bosättningsbaserade förmåner.

Detta yttrande har beslutats av generaldirektör Daniel Barr efter föredragning av verksamhetsutvecklare Kristin Paulsson. I den slutliga beredningen har jurist Toni Nastev deltagit. I den slutliga handläggningen har även stabschef Kajsa Möller, avdelningscheferna Lena Aronsson, Marie Evander, Ole Settergren, Henrik Engström, Magnus Rodin, Bengt Blomberg, Carl-Magnus Löfström och Erik Fransson samt personalchef Erik Ekblad deltagit.

Daniel Barr

Kristin Paulsson gm Kent Larsson

⁴ 7 kap. 15 a §